

Sexagesima

Tom Hardts postilla, andra årgången

Evangelium: Joh. 8:46–51.

I Guds, Faderns + och Sonens och Den Helige Andes, namn. Amen.

Under rubriken och predikoämnet "Guds Ord" skänker oss denna söndag "Sexagesima" evangeliet om "Fyrahanda sädesåker", om hur det utspridda och förkunnade Ordet möter vitt skilda öden, ja, hur det mestadels försummas, förloras, avvisas och motarbetas. Det är den lärdom, som Jesus vill skänka det fåtal, som i tro låter Ordet bära frukt. Det är den insikt, som skall genomtränga oss, när vi med denna söndag Sexagesima, ordagrant "den sextionde dagen", efter detta års (1998) särskilda kalendariska ordning börjar nedräkningen till påskens firande. Också de största av trons sanningar är underställda den lag, som "Fyrhands sädesåker" förkunnar.

För att loda så långt möjligt är i denna tidsålder det mörker, som vill förbli mörker, som värjer sig mot Ordets ljus och tillsluter sig för dess fruktbärande kraft, bör vi ta till oss evangeliets egen syn på sin förkunnelse, Jesu egen, uttryckliga utläggning av sin förkunnelses yttre gestalt, av liknelseformens bakgrund, anledning och plats i Guds rådslut. När liknelsen har uttalats, fylls inte luften av åhörarnas berömmande ord om Jesu fyndiga bildval, hans närhet till vardagsmänniskans arbetsliv, hans medryckande predikosätt. Tvärtom heter det: "Då frågade hans lärjungar honom vad denna liknelse betydde". Redan detta ord är hårt nog, förvirrande nog, men betyder föga i jämförelse med Jesu svar: "Eder är givet att lära känna Guds rikets hemligheter, men åt de andra meddelas de i liknelser, för att de 'med seende ögon intet skola se och med hörande öron intet förstå'. Så är nu detta liknelsens mening: Säden är Guds Ord ..." o.s.v. Så är liknelsens oförståelighet, dess hårda skal, dess sällsamhet ett stycke av Guds avvisande av det otroende Israel efter profetens ord och föredöme. Så höljer sig i liknelsen Gud i sitt mörkers mantel, drar sig undan de onda, överlämnar åt otron att bli sitt eget straff, ja, "Så fullbordas på dem Esaias' profetia, sen som säger: 'Med hörande öron skolen I höra och dock alls intet förnimma' ". (Matt. 13:14)

Så kan vi dess bättre förstå den Guds vredeshandling, som skedde med vårt folk, när år 1919 den

evangelisk-lutherska katekesen avskaffades för att ersättas av just Jesu liknelser, som skulle tillförsäkras en hedersplats. Man tog ifrån barnen liknelsens kärna, katekesens dogmatiska innehåll, förhöll dem just "Eder är givet att lära känna Guds rikets hemligheter". Tonvikten skulle läggas vid de spontana associationer, som av liknelsens rika bildspråk kunde väckas hos barnen, vars religiösa livaktighet och mottaglighet sågs som friska källsprång, långt ifrån katekesens givna frågor och givna svar. Så blev den fördöljande liknelsen lagd i otrons händer och formades efter dess mönster. Så uppstod en särskild svensk skolreligion utan försoning och sakrament men också utan varje annat kristet innehåll. Så framskapades en sällsam, rörande men obehaglig Jesusgestalt, en oformlig, lallande, kraftlös person, som talade om liljorna på marken och om fåglarna under himmelen, men som aldrig någonsin under några betingelser fick säga: "för att de 'med seende ögon intet skola se' ". Ja, till slut måste också liknelsen stympas, ty vem ville höra om sådana "himmelens fåglar", som innebär, att "sedan kommer djävulen och tager bort det ur deras hjärtan, för att de icke skola komma till tro och bliva frälsta"? Därför borttogs i vår stad på kyrkorådets order från en mäktig kyrkmålning, som framställde "Fyrahanda sädesåker", just de dystra, flaxande, svarta fåglar, som fyllde betraktaren med sådant obehag. Så borttogs obehaget, anstöten och därmed evangeliets anstöt, om vilken vi säger:

- I. det motsagda evangeliet är alltid det andefyllda evangeliet,
- II. det motsagda evangeliet anklagar sina motsägare för otro,
- III. det motsagda evangeliet skapar den fruktbärande, bekännande tron.

I. Det motsagda evangeliet är alltid det andefyllda evangeliet.

Den kristna tron med sitt utropande av syndens och dödens och djävulens undergång i Jesu död och uppståndelse lider av en påtaglig otrovärdighet i världens ögon, nämligen dess bristande framgång bland män-

niskorna. Ett ord med så ringa kraft kan inte vara gudomligt, säger man. En from variation av denna anklagelse säger, att den uteblivna resonansen kommer av predikantens felande kraft, saknad av andlig begåvning, brist på samstämdhet med åhörarna. Mot detta ställs så Jesu korthuggna: "Såden är Guds Ord". Det är i sig fyllt med växtkraft, också som uttalat av en svag, ja, syndig och ovärdig Guds tjänare. Detta är just "himmelrikets hemlighet", det ofattbara och underbara, att detta Ord icke mottager något av sina åhörare utan endast ger.

II. Det motsagda evangeliet anklagar sina motsägare för otro.

När det heliga evangeliet utropas, när predikan ställer fram Jesus Kristus som vår rättfärdighet, när Gud således uppenbarar sig i sin fullhet, finns således i detta Ord ingen brist, inget, som felas, inget att klandra. När otro i olika gestalt, bryskt avvisande eller under skenet av yttre bejakande, motsäger evangelium och gör "Gud till en ljugare" (1 Joh. 1:10), är detta helt och uteslutande, blott och bart människans egen skuld, inte Guds, inte den monotone prästens, inte de så ofullkomliga kristnas skuld. Jesus säger ome-

delbart före predikotexten: "Men mig tron I icke, just därför att jag talar sanning". (Joh. 8:45) Så ömkas, ursäktas och bortförklaras inte otro, utan det heter bara: "Och detta är domen, att när ljuset hade kommit i världen, människorna dock älskade mörkret mer än ljuset, eftersom deras gärningar voro onda". (Joh. 3:19)

III. Det motsagda evangeliet skapar den fruktbarande, bekännande tron.

Allt i dag kretsar kring Ordets obegripliga makt, dess egenskap att vara boning och verktyg för Gud själv. Dess gudomliga kraft skapar av intet tron, verkar pånyttfödelsens under, helgelsens verklighet, just det som utsägs med orden om "den goda jorden", om att "bära frukt i ståndaktighet". "Den goda jorden" är inte människans bidrag till frälsningen, inte hennes psykiska predisposition, hennes religiösa begåvning. Tron säger ju tvärtom: "Jag fattig, syndig människa", "mig förtappade och fördömda människa". Så är tron helt Guds verk och därför fruktbarande, bekännande, alltmer spridande Ordet i den fyrahanda sådeså-kern.

Amen.